

Poznámky pre učiteľa

16. októbra 2026

(Text preložený pomocou automatického prekladača)

Časť I: Prehľad

Časť I: Prehľad

Kľúčový text: 2Kron 20,20

Hlavné zameranie štúdia: Jak 5,17.18; 1Kráľ 19,1–16; 1Kráľ 22,1–14; 2Moj 15,20; 2Kráľ 22,11–14; Jer 14,1–15.

Úvod

Úvod

Minulý týždeň sme sa zaoberali samotným prorockým povolaním; lekcia tohto týždňa opisuje charakteristické črty prorockého daru v Starom zákone ako kontext na pochopenie prorockej služby Ellen G. Whiteovej. Prorocké knihy Starého zákona zaberajú časť Biblie zhruba zodpovedajúcu celému Novému zákonu. Ich posolstvá boli aktuálne a významné pre ich rozmanitých poslucháčov. Zo skúsenosti starozmluvných prorokov v ich službe sa môžeme veľa naučiť a tieto skúsenosti nám môžu pomôcť porozumieť prorockej službe Ellen G. Whiteovej.

Časť II: Komentár

Časť II: Komentár

1. Hoci proroci zažili mimoriadny dar, stále boli len ľuďmi.

Prorocká tradícia v Starom zákone sa začína Mojžišom, prameňom biblického proroctva. Mojžiš pôsobil ako priamy Boží hovorca, sprostredkoval zmluvu medzi Hospodinom a Izraelom a prihováral sa za ľud (2Moj 33,11; 5Moj 34,10). Jeho jedinečný vzťah s Bohom, s ktorým sa rozprával „tvárou v tvár“, stanovil meradlo prorockej authority. Po Mojžišovi dal prorockému úradu formálny rámec Samuel, ktorý vytvoril most medzi obdobím sudcov a monarchiou. Ako sudca i prorok slúžil Samuel ako Boží hovorca ku kráľom, najmä tým, že pomazal Saula a Dávida (1Sam 9,15–17; 16,1–13), čím ustanovil rolu proroka ako usmerňujúceho a nápravného hlasu voči vládcovi Izraela.

Eliáš uviedol rolu žalobcu zmluvy. Na rozdiel od Mojžiša, ktorý sa za Izrael často prihováral, Eliáš priamo konfrontoval národ a jeho vodcov a obviňoval ich zo zmluvnej nevernosti. Jeho výzva na vrchu Karmel („Dokedy budete krívať na obe strany? Ak je Hospodin Bohom, chodte za ním, ak Baal, chodte za ním!“ [1Kráľ 18,21]) dokresľuje jeho žalobcovskú rolu. Eliáš spájal posolstvá súdu s nádejou a volal Izrael k pokániu a k návratu k Hospodinovi. Uviedol tak novú éru, ktorá pripravila pôdu pre všetkých prorokov po ňom, ktorí odovzdávali

prorocké poslanstvo kráľom i ľudu (pozri Willem A. VanGemeren, *Interpreting the Prophetic Word* [Grand Rapids, MI: Zondervan, 1990], s. 28–38).

Napriek ich božskej autorite bola ľudskosť prorokov zjavná. Mojžiš pochyboval o svojich rečníckych schopnostiach (2Moj 4,10), Samuel smútil nad Saulovým zlyhaním (1Sam 15,35) a Eliáš prepadol zúfalstvu, pričom si po Jezábeliných vyhrážkach dokonca želal smrť (1Kráľ 19,4). Tieto zápasy ukazujú, že proroci napriek svojmu povolaniu boli stále len ľuďmi podliehajúcimi strachu, pochybnostiam a emocionálnym búrkam. Táto myšlienka nám pripomína Božiu milosť, ktorá používa obyčajných ľudí na odovzdávanie mimoriadnych posolstiev.

2. Starozmluvní proroci pôsobili podľa určitého vzoru.

Piata kniha Mojžišova 18,15–19 načrtáva rolu proroka a zdôrazňuje jeho funkciu ako Bohom vyvoleného posla. Pravý prorok je povolaný priamo Hospodinom, nie na základe osobných ambícií. Toto božské povolanie je kľúčové, keďže úlohou proroka je hovoriť Božie slová, nie svoje vlastné. Mnohí proroci, ako napríklad Mojžiš, Izaiáš, Jeremiáš a Ámos, sa spočiatku svojmu povolaniu bránili, pretože sa cítili nedostatoční alebo sa báli odmietnutia. Napriek tomu boli nútení hovoriť a Božie slovo často opisovali ako neodolateľnú silu (Jer 20,9).

Pravý prorok pochádza zo spoločenstva zmluvy, „spomedzi tvojich bratov“ (5Moj 18,15), čo zaisťuje prepojenie s Božím ľudom. Hoci Boh môže hovoriť cez kohokoľvek, ako v prípade Balámovej oslice (4Moj 22,28–30), zvyčajne povoláva prorokov zo svojho verného spoločenstva. Proroci konali ako poslovia a odovzdávali Božie príkazy bez pridávania osobných názorov. Slovo „posol“ najlepšie vystihuje túto rolu, keďže proroci odovzdávali autoritatívne Božie slovo a očakávali, že bude poslúchnuté (pozri Eric J. Tully, *Reading the Prophets as Christian Scripture: A Literary, Canonical, and Theological Introduction*, s. 58–62).

Na ďalšie štúdium: Prečítajte si Edward J. Young, *My Servants the Prophets* (Grand Rapids, MI: Wm. B. Eerdmans Publishing Company, 1952), s. 20–37.

3. Verte pravým prorokom a rozlišujte ich od falošných prorokov.

Starý zákon poskytuje jasné kritériá na rozlíšenie pravých prorokov od falošných. Posolstvo pravého proroka sa musí naplniť (5Moj 18,21.22) a musí byť v súlade s Božími prikázaniami, pričom podporuje výlučné uctievanie Hospodina (5Moj 13,1–5). Aj keby sa znamenie alebo zázrak naplnili, prorok je falošný, ak vedie ľudí k modlárstvu alebo preč od Božej zmluvy. Praví proroci nikdy neodporujú Božiemu zjavenému Slovu; ich osobný život odráža svätosť a integritu. Falošní proroci boli naproti tomu odsudzovaní za nemorálne správanie (Jer 23,14).

Praví proroci často čelili odporu a odmietnutiu, pretože ich posolstvá usvedčovali z hriechu a varovali pred súdom, na rozdiel od falošných prorokov, ktorí ponúkali utešujúce, no klamlivé slová (Jer 6,14). Autorita pravého proroka sa potvrdzuje naplnenými proroctvami, vernosťou Božiemu zákonu, morálnou integritou, súladom s predchádzajúcim zjavením a ochotou hovoriť nepríjemné pravdy, aj keď sú nepopulárne.

4. Ženy zohrávali významnú rolu pri prejavení starozmluvného prorockého daru.

Chulda je príkladom významnej roly, ktorú ženy zohrávali v starozmluvnom prorocke. Počas vlády kráľa Joziáša, keď sa v chráme našla „kniha zákona“, hľadal Joziáš Božie vedenie. Obrátil sa na Chuldu, hoci v tom čase pôsobil Jeremiáš (2Kron 34,22). Táto voľba podčiarkuje autoritu a úctu, akej sa Chulda tešila ako pravá Hospodinova prorokyňa. Jej poslanstvo odovzdané v dvoch výrokoch prinášalo súd i nádej. Potvrdila, že kľatby z 28. kapitoly 5. Mojžišovej dopadnú na Júdu pre vytrvalé modlársťstvo (2Kron 34,24.25). Napriek tomu Chulda Joziáša uistila, že jeho pokora a pokánie ho ušetrí toho, aby bol svedkom nadchádzajúcej pohromy (2Kron 34,26–28).

Úloha Chuldy dokazuje, ako boli prorokyniam zverované autoritatívne Božie posolstvá, ktoré viedli popredných predstaviteľov národa. Hoci jej prorockto neprinieslo nové vieroučné pravdy, aplikovalo existujúce Písmo na súčasnú situáciu a posilnilo Božie zmluvné princípy súdu a milosrdenstva. Chuldin príklad odráža vážené postavenie, aké mohli ženy zastávať pri odovzdávaní starozmluvného prorockta, kde slúžili ako kľúčové posolkyne Božej pravdy.

5. Skúsenosť Ellen G. Whiteovej s prorockým darom mala mnoho podobností so starozmluvnými prorokmi.

Skúsenosť Ellen G. Whiteovej s prorockým darom vykazuje podobnosti so starozmluvnými prorokmi. Vo svojom druhom videní v decembri 1844 predvídala skúšky a odpor, ktorým bude čeliť, a spočiatku sa povolaniu bránila. V mysli jej však zneli slová: „Oznám iným to, čo som ti zjavil.“ — Ellen G. Whiteová, *Duchovné dary*, zv. 2, s. 36. Ako prirodzene plachá a nesmelá mala hrôzu z verejného zdieľania svojich videní. Cítila sa touto zodpovednosťou premožená, a preto hľadala modlitby a povzbudenie u priateľov.

Počas jedného modlitebného stretnutia opísala skúsenosť, ktorá ju premenila: „Keď som sa modlila, hustá tma, ktorá ma obklopovala, sa rozptýlila, jasné svetlo podobné ohnivej guli sa priblížilo ku mne, a ako na mňa dopadlo, opustila ma sila. Zdalo sa mi, že som v prítomnosti Ježiša a anjelov. Znovu sa opakovalo: ‚Oznám iným to, čo som ti zjavil.‘“ — Ellen G. Whiteová, *Duchovné dary*, zv. 2, s. 37. Hoci ju táto skúsenosť nesmierne povzbudila, prosila o pokoru zo strachu zo sebayvyšovania a dostalo sa jej uistenia, že ak by sa v nej objavila pýcha, bude postihnutá chorobou. Tento okamih upevnil jej oddanosť Božiemu povolaniu.

Počas svojej dlhej služby Ellen G. Whiteová označovala samu seba za „posolkyňu“ a zdôrazňovala svoju rolu pri odovzdávaní Božích posolstiev skôr než zastávanie určitého úradu. V roku 1903 napísala: „Od roku 1844 až do dnešných dní som prijímala posolstvá od Pána a odovzdávala ich Jeho ľudu. Toto je moje dielo – dávať ľuďom svetlo, ktoré mi dáva Pán. Som poverená prijímať a oznamovať Jeho posolstvá. Nemám pred ľuďmi vystupovať tak, ako by som zastávala nejaké iné postavenie než postavenie posolkyne s posolstvom.“ — *Svedectvá pre cirkev*, zv. 8, s. 237.

Napriek svojmu mimoriadnemu daru si Ellen G. Whiteová zostávala hlboko vedomá svojej ľudskosti. Jej zápasy zrkadlili zápasy biblických prorokov, ktorí vo svojej službe čelili strachu, pochybnostiam a utrpeniu. Dôsledne sa vyhýbala sebayvyšovaniu a sústredila sa na verné odovzdávanie Božích posolstiev, aj keď jej prinášali kritiku či ťažkosti.

Tak v Starom zákone, ako aj v skúsenosti Ellen G. Whiteovej bol prorocký dar hlbokým povolaním, často sprevádzaným osobnými skúškami a hlbokou pokorou. Hoci boli títo poslovia vyvolení na mimoriadnu úlohu, zostávali ľuďmi a spoliehali sa na Božiu silu pri napĺňaní svojho božského poslania.

Časť III: Praktická aplikácia

Časť III: Praktická aplikácia

Nasledujúce otázky pre praktickú aplikáciu čerpajúce z komentára k tejto lekcii sú ponúkané na obohatenie vašej diskusie v triede sobotnej školy. Vyberte si z nich a z otázok v lekcii tie, ktoré najlepšie zapoja vašu triedu do zmysluplného uvažovania.

1. Proroci volali ľudí späť k vernosti v období duchovného úpadku. V akých oblastiach sú dnes potrebné prorocké hlasy?
2. Ako môžeme pestovať srdce, ktoré počúva Božie posolstvo a reaguje naň, namiesto toho, aby sa mu vzpieralo, ako to robili mnohí v Izraeli?
3. Aké osobné ponaučenia týkajúce sa vytrvalosti, viery a poslušnosti Božiemu povolaniu môžeme nájsť v živote prorokov?
4. Boh používa nedokonalých ľudí na uskutočnenie svojho božského poslania. Ako táto pravda ovplyvňuje náš pohľad na naše slabosti a obmedzenia v službe Bohu?
5. Mnohí proroci sa spočiatku svojmu povolaniu bránili, a predsa ich Boh prinútil hovoriť. Cítili ste niekedy povolanie k nejakej úlohe, no váhali ste? Čo vám pomohlo vykročiť vpred?
6. Falošní proroci v Starom zákone často hovorili ľuďom to, čo chceli počuť, namiesto toho, čo potrebovali počuť (Jer 6,14). Ako si môžeme zaistiť, aby sme hľadali pravdu, a nie iba príjemné a upokojujúce posolstvá?
7. Ako môžeme podobne ako Chulda aplikovať Božie slovo na našu súčasnú situáciu a viesť iných k pravde?
8. Ellen G. Whiteová sa spočiatku svojmu povolaniu bránila, podobne ako Mojžiš a Jeremiáš. Zažili ste niekedy, že vás Boh viedol k niečomu mimo vašej komfortnej zóny? Ako ste zareagovali?
9. Ellen G. Whiteová o sebe hovorila skôr ako o poselkyni než o prorokyni a sústredila sa na odovzdávanie Božích posolstiev namiesto toho, aby si nárokovala titul pre seba. V akých ohľadoch bola poselkyňou? Čomu sa môžeme naučiť z jej postoja pokory v službe?